ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

Хмельницький фаховий коледж

Циклова комісія з фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Хмельницького фахового коледжу Університету „Україна”

_____Ольга ПОЛЬОВИК

„01” 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.17 Долікарська медична допомога в невідкладних станах
(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Фізична культура і спорт
(назва освітньої програми)

освітнього рівня фаховий молодший бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузь знань А Освіта
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) А7 Фізична культура і спорт
(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї)_____
(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький фаховий коледж
(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид навчальної дисципліни: обов`язкова
Обсяг, кредитів: 90/3
Форма підсумкового контролю: екзамен

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Долікарська медична допомога в невідкладних станах

для здобувачів освіти за галуззю знань А Освіта
спеціальністю А7 Фізична культура і спорт

„28” серпня 2025 року – 33 с.

Розробники:
Шпілевська Марія Максимівна – спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з фізичної культури і спорту Хмельницького фахового коледжу, к.мед.н.

Викладачі:
Шпілевська Марія Максимівна – спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з фізичної культури і спорту Хмельницького фахового коледжу, к.мед.н.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії
з фізичної культури і спорту _____ Володимир ПУЧА
(підпис) **(прізвище та ініціали)**

„28” серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи з розробки та розвитку ОПП Фізична культура і спорт (2025 р.)
(назва освітньої програми)

„28” серпня 2025 року

Керівник робочої групи
з розробки та розвитку
ОПП «Фізична культура і спорт» _____ Володимир ПУЧА

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20_/20_	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу http://vo.ukraine.edu.ua/ за адресою:
https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28383

Робочу програму перевірено

„01” вересня 2025 року

Завідувач відділу
освітньої діяльності
Хмельницького фахового
коледжу Університету
«Україна» _____ Наталія ЛУЦКЕВИЧ
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальний обсяг кредитів – 3</td><td>Галузь знань
А Освіта / Педагогіка</td><td colspan="2">Вид дисципліни
обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
А7 Фізична культура і спорт</td><td colspan="2">Цикл підготовки
професійний</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="2">Спеціалізація
немає</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>2-й</td><td>–</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат</td><td rowspan="3">Мова викладання, навчання та оцінювання:
українська</td><td colspan="2" rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальний обсяг годин – 90</td></tr>
<tr><td>4-й</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Тижневих годин для денної форми здобуття освіти:
аудиторних – 2
самостійної роботи – 4</td><td rowspan="5">Освітній ступінь:
фаховий молодший бакалавр</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Частка аудиторних занять становить:
для денної форми здобуття освіти – 40%
для заочної форми – 11%</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>54 год.</td><td>80 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид семестрового контролю: екзамен</td></tr>
</table>

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.
Аудиторне навантаження заочної форми становить:
1-2 курси навчання ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання;
Здобувачі освіти заочної форми навчання мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми навчання проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).
Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми навчання для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання, університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: засвоєння базових теоретичних положень долікарської допомоги, оволодіння практичними навичками надання невідкладної медичної допомоги потерпілим на місці події та по дорозі до лікарні. Вивчення долікарської допомоги має своїм завданням оволодіння знаннями, вміннями та навичками щодо забезпечення повного та своєчасного проведення серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотечі, накладання пов'язок та транспортної іммобілізації постраждалим із метою збереження їм життя.

Завдання дисципліни: оволодіння знаннями, вміннями та навичками щодо забезпечення повного та своєчасного проведення серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотечі, накладання пов'язок та транспортної іммобілізації постраждалим із метою збереження їм життя. Це загальне завдання конкретизується шляхом вирішення в процесі навчання окремих задач.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- прийоми надання першої медичної допомоги при різних видах ушкоджень, невідкладних станах та нещасних випадках;
- основні процедури по догляду за хворими;
- основні способи перенесення, і транспортування потерпілих;
- основні принципи організації і тактики роботи медичної служби у надзвичайних ситуаціях і на етапах евакуації потерпілих із місця події.

вміти:

- надавати першу медичну допомогу при:
- порушенні дихання;
- зупинці серцевої діяльності;
- опіках та відмороженнях;
- утопленні та інших видах механічної асфіксії;
- непритомності, шоку;
- загальному переохолодженні організму;
- тепловому та сонячному ударах;
- отруєннях чадним газом та іншими отрутами;
- ураженні електричним струмом;
- харчових отруєннях тощо.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

ОК. 2.17.	СК 5
	+

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

	ПРН 17
ОК. 2.17.	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1.
Основи знань про анатомію та фізіологію організму, фармакологію, травматизм, поранення внаслідок бойових дій

Тема 1. Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції.

Загальні поняття про анатомію людини. Будова та види м'язів. Основні скелетні м'язи .

Внутрішні органи та системи. Серцево-судинна система: будова серця, структура судинної стінки, анатомічні типи судин та їх основні відмінності. Дихальна система: анатомія повітроносних шляхів. Будова легень. Система травлення. Шлях проходження їжі. Поняття про паренхіматозні органи. Сечостатева система. Загальний огляд. Нирки. Шкіра. Загальна характеристика, функції, потові та сальні залози.

Основні фізіологічні функції організму людини. Кров і система кровообігу людини. Функції крові та її склад. Основні групи крові та їх характеристика, резус-фактор. Велике та мале кола кровообігу. Нервова система. Нейрон. Рефлекс і рефлекторна дуга. Центральна нервова система: спинний та головний мозок. Біла та сіра речовина. Перша та друга сигнальні системи. Вегетативна нервова система, її значення. Органи відчуття.

Тема 2. Основи фармакології.

Поняття про ліки та лікарські форми. Тверді лікарські форми, порошки прості та складні, таблетки, капсули, пігулки. Рідкі лікарські форми. Поняття про розчини для внутрішнього та зовнішнього застосування, лікарські форми для ін'єкцій. Емульсії та суспензії. Мікстури. М'які лікарські форми: мазі, пасти, супозиторії, кульки. Визначення якості препаратів. Правові основи виготовлення, застосування, обіг ліків. Органи та документи, що регламентують дану діяльність. Державна фармакопея. Застосування різних

лікарських форм. Поняття про дозу, рецепт; терапевтичний спектр лікувальних засобів. Шляхи введення, метаболізм та виведення лікувальних засобів. виведення лікувальних засобів. Кумуляція, звикання, залежність, абстиненція.

Знеболюючі засоби (наркотичні та ненаркотичні анальгетики, місцеві анестетики. Психотропні засоби. Аналептики. Загальна характеристика протимікробних засобів. Поняття про бактерицидну та бактеріостатичну дію. Антисептики, антибіотики, сульфаніламіди.

Тема 3. Долікарська допомога при травмах та пораненнях з основами десмургії в умовах війни.

Загальні поняття про травму і травматизм. Структура травматизму. Медична класифікація ушкоджень та їх ознаки. Поняття про політравму, сполучну та комбіновану травми. Послідовність огляду потерпілого при травмах внаслідок обстрілів. Оцінка загального стану потерпілого (свідомість, колір шкіри, стан вітальних функцій).

Механічна травма як різновид ушкоджень, що трапляється найчастіше. Садна, синці, забиті рани, переломи кісток, вивихи суглобів, розтягнення та розриви зв'язок. Ознаки вказаної патології.

Долікарська допомога залежно від виду ушкодження. Ускладнення травми (травматичний шок, кровотечі, інфікування ран). Травматичний токсикоз (синдром тривалого стискування тканин), механізм виникнення, залежність тяжкості від тривалості стискування тканин). Пошук та звільнення від завалу. Профілактика травматизму. Проникаючі поранення. Тампонада серця. Травматичний пневмоторакс (відкритий, закритий, клапанний). Патогенез та клінічні ознаки пневмотораксу . Загальне поняття про раневу інфекцію та її небезпека.

Види раневої інфекції: гнійна, гнилісна, специфічна, змішана. Основні антисептичні засоби Засоби індивідуального захисту при обробці інфікованих ран.

Тема 4. Долікарська допомога при кровотечах при пораненнях внаслідок обстрілів.

Визначення, класифікація, характеристика кровотеч (артеріальної, венозної, капілярної). Первинні та вторинні кровотечі, їх причини. Внутрішні та зовнішні кровотечі.

Величина об'єму циркулюючої крові та залежність стану потерпілого від швидкості витікання та кількості втраченої крові. Патологія гострої крововтрати (геморагічний шок, анемія). Компенсаторні механізми. Методи тимчасової та остаточної зупинки кровотечі.

Значення переливання крові. Важливість донорської служби. Групи крові та резус-належність, індивідуальна сумісність крові. Види і методи переливання крові.

Змістовий модуль 2.
Основи реанімації та невідкладної допомоги при ушкодженні анслідок ворожих обстрілів та бойових дій

Тема 5. Основи реанімації при ушкодженні внанслідок ворожих обстрілів та бойових дій.

Процес умирання організму. Стадії термінального стану (передагонія, агонія, клінічна смерть). Ознаки та закономірності порушення життєво важливих функцій до їх повної зупинки. Термінальна пауза. Поняття про клінічну смерть, її ознаки, найчастіші причини гострих розладів та зупинки кровообігу та дихання.

Фібріляція серця, як найчастіша причина зупинки кровообігу. Діагностика відсутності життєво важливих функцій. Можливості відновлення життєдіяльності та методи оживлення. Критерії ефективності та припинення реанімаційних заходів. Ознаки біологічної смерті.

Тема 6. Долікарська допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища та внаслідок військових дій.

Причини та механізм розвитку сонячного та теплового ударів. Умови, які сприяють перегріванню організму. Клініка, діагностика.

Перша допомога. Поняття про термічні, хімічні та променеві опіки та відмороження. Стадії опіків та відморожень, їх характеристики. Визначення ступеня ураження Перша допомога.

Поняття про електротравму. Диференційна діагностика "електроміток" і вогнепальної рани. Ураження технічним електричним струмом та блискавкою.

Екстремальні умови та їх характеристика. Особливості надання медичної допомоги в осередках масових санітарних втрат. Загальне поняття про стихійне лихо, аварію, катастрофу та військову агресію.

Променеві ураження. Поняття про радіоактивність. Одиниці виміру радіоактивності та випромінювання. Біологічний ефект дії радіації на організм людини. Променева хвороба, тривале опромінювання низькими дозами. Профілактика радіаційних уражень. Принципи організації медичних, протиепідемічних, евакуаційних заходів у поєднанні з охороною правопорядку.

Тема 7. Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях хімічною зброєю.

Судинна недостатність як невідповідність між об'ємом циркулюючої крові та об'ємом судинного русла. Поняття та визначення шоку. Класифікація, основні механізми розвитку, клінічні ознаки шоку. Фази та ступені шоку. Профілактика шоку, основні протишокові заходи. Колапс. Причини, клініка, діагностика, допомога. Непритомність (зомління). Причини виникнення, клінічні прояви.

Диференційна діагностика гострої судинної недостатності та клінічної смерті. Асфіксія та її різновиди: обтураційна, странгуляційна, стенозуюча,

компресійна, нервово-паралітична, центральна. Утоплення (первинне і вторинне. Долікарська допомога. Розлади свідомості та їх основні причини. Класифікація та диференційна діагностика ком. Невідкладна допомога. Гострі порушення мозкового кровообігу (ішемічні та геморагічні інсульти). Загально-мозкова та вогнищева симптоматика. Долікарська допомога. Гостра серцева недостатність (серцева астма, набряк легень). Гостра дихальна недостатність. Причини, клініка, діагностика, допомога. Бронхіальна астма. Ларінгоспазм та стеноз гортані. Причини, прояви, невідкладна допомога. Поняття про ниркову недостатність, гостру затримку сечі.

Гострі отруєння: харчові, грибами, чадним та світильним газами, хімічними речовинами. Шляхи надходження отрути в організм. Неспецифічні симптоми інтоксикації. Поняття про харчові інтоксикації та токсикоінфекції, ботулізм. Гострий гастрит, ентерит, коліт. Основні принципи детоксикації (загальні та залежно від виду отруєнь). Застосування сорбентів. Профілактика отруєнь. Характеристика основних видів бойових отруйних речовин. Антидоти. Підтримка життєво-важливих функцій.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передує цій дисципліні: анатомія людини,фізіологія, вікова фізіологія, біологія з основами генетики, вступ до спеціальності,біохімія.

Між предметні зв'язки:анатомія людини, вікова фізіологія, вступ до спеціальності,біологія з основами генетики.

4.2. Структура навчальної дисципліни
4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Основи знань про анатомію та фізіологію організму, фармакологію, травматизм, поранення.															
Тема 1. Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції	10	2		2			6	10	2					8	**АР:**опитування **СР:** письмове завдання для самостійного опрацювання **ІР:**огляд додаткової літератури
Тема 2. Основи фармакології.	10	2		2			6	10			2			8	
Тема 3. Долікарська допомога при травмах з основами десмургії	10	2		2			6	10						10	
Тема 4. Долікарська допомога при ранах,кровотечах.	10	2		2			6	10						10	
Модульний контроль	2						2	2						2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	**42**	**8**		**8**			**26**	**42**	2		2			**38**	
Змістовий модуль 2. Основи реанімації та невідкладної допомоги при ушкодженні факторами навколишнього середовища															
Тема5. Основи реанімації	14	4		2			8	14	2					12	**АР:**опитування **СР:** письмове завдання для самостійного опрацювання **ІР:** підготовка презентації
Тема6. Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища	14	4		2			8	14	2					12	
Тема7. Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях	12	4		4			4	12			2			10	
Модульний контроль	2						2	2						2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	**42**	**12**		**8**			**22**	**42**	**4**		**2**			**36**	
Усього годин	**84**	**20**		**16**			**48**	**84**	**6**		**4**			**74**	
ІНДЗ	6						6	6						6	ІНДЗ: реферат
Усього годин	**90**	**20**	**–**	**16**	–		**54**	**90**	**6**		**4**			**80**	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни „Долікарська допомога в невідкладних станах ”

Разом: **90 год**., лекції – 20 год., практичних занять – 16 год., самостійна робота – 54 год.

Модулі	**Змістовий модуль 1**				**Змістовий модуль 2**					
Назва модуля	***Основи знань про анатомію,фізіологію,фармакологію***				***Основи реанімації,невідкладна допомога***					
Кількість балів за модуль	17 бали				17 балів					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	*Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції*	*Основи фармакології.*	*Долікарська допомога при травмах з основами десмургії*	*Долікарська допомога при ранах, кровотечах.*	*Основи реанімації*		*Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища*		*Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях*	
	1	*2*	*3*	*4*	*5*		*6*		*7*	*8*
Теми практичних занять	*Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції*	*Основи фармакології.*	*Долікарська допомога при травмах з основами десмургії*	*Долікарська допомога при ранах, кровотечах.*	*Основи реанімації*		*Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища*		*Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях*	
	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали		3 бали		3 бали	3 бали
Самостійна робота	5 балів				5 балів					
ІНДЗ	16 балів									
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (10 балів)									
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)									

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції	2
2.	Основи фармакології	2
3.	Долікарська допомога при травмах з основами десмургії	2
4.	Долікарська допомога при ранах, кровотечах.	2
5.	Основи реанімації	2
6.	Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами навколишнього середовища	2
7.	Невідкладні стани. Долікарська допомога при отруєннях	4
Разом		16

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		**Оцінка за шкалою ECTS**		
		екзамен		
90 – 100	*відмінно*	**5**	**A**	*відмінно*
82 – 89	*добре*	**4**	**B**	*добре (дуже добре)*
75 – 81	*добре*	**4**	**C**	*добре*
64 – 74	*задовільно*	**3**	**D**	*задовільно*
60 – 63	*задовільно*	**3**	**E**	*задовільно (достатньо)*
35 – 59	*незадовільно*	**2**	**FX**	*незадовільно з можливістю повторного складання*
1 – 34	*незадовільно*	**2**	**F**	*незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни*

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота (*навчальний проект*)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**6 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**6 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**6 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**16 балів**);
- Участь у науковій конференції (**10 балів**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**16 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **16 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел

Тематика ІНДЗ

1. Накладання бинтових й косинкових пов'язок з використанням підручних засобів на всі частини тіла.
2. Зупинка кровотечі пальцевим притисненням, стискуючою пов'язкою, максимальним згинанням та підняттям кінцівки, накладанням джгута, закрутки.
3. Непрямий масаж серця.
4. Штучна вентиляція легень.
5. Знеболення з використанням шприц-тюбика.
6. Зупинка кровотечі з носа.
7. Первинна обробка рани.
8. Визначення температури тіла, частоти пульсу, дихання.
9. Промивання шлунку беззондовим способом.
10. Перенесення хворих та потерпілих на руках із застосуванням підручних засобів.
11. Допомога при внутрішніх кровотечах.
12. Допомога при зовнішніх кровотечах;
13. Методи транспортної іммобілізації із застосуванням шин Крамера й шин із полімерних матеріалів і підручних засобів при різних видах травм.

14. Допомога при болях в області серця.
15. Допомога при непритомності.
16. Допомога при асфіксії.
17. Допомога при укусах отруйних змій та комах.
18. Допомога при отруєнні.
19. Допомога при синдромі тривалого здавлювання.
20. Допомога при утопленні.
21. Допомога при пологах.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	4 бали
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
	Разом	**16 балів**

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 16-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
14-16	відмінно	5	A	відмінно
8-13	добре	4	BC	добре
5-7	задовільно	3	DE	задовільно
0-4	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомічна будова тіла людини. Системи організму людини та їх фізіологічні функції.	6
2	Основи фармакології	6
3	Долікарська допомога при травмах та пораненнях з основами десмургії	6
4	Долікарська допомога при кровотечах.	6
Модульний контроль		2
5	Основи реанімації.	8
6	Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами	8
7.	Невідкладні стани.Долікарська допомога при отруєннях.	4
Модульний контроль		2
ІНДЗ		6
Разом		**54**

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Анатомічна будова людини.Системи організму людини			
Тема 1. Анатомічна будова тіла людини.Системи організму. *(6 год)*	завдання до самостійної роботи,	5	I-II
Тема 2. Основи фармакології *(6 год)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		III-IV
Тема 3. Долікарська допомога при ураженнях ,травмах *(6 год)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		V- VI
Тема 4.Долікарська допомога при кровотечах *(6 год)*	завдання до самостійної роботи,		VII-VIII
Підсумкова модульна робота *(2 год)*	Тестування	5	VIII
Всього: 26 год.	*Всього:10 балів*		
Змістовий модуль 2. Основи реанімації.			
Тема 5. Основи реанімації. *(8год)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	IX-X
Тема 6. Долікарська допомога при ушкодженні фізичними факторами *(8 год)*	завдання до самостійної роботи,		XI-XII
Тема 7. Невідклад. стани.Долікарська допомога при отруєннях *(4 год)*	завдання до самостійної роботи,		XIII-XIV
Підсумкова модульна робота (*2 год*.)	Тестування	5	XIV
Всього: 12 год.	*Всього: 10 балів*		

Індивідуальна навчально-дослідна робота: *6 год.*	Реферат	16	XIV
Разом:48 год.	***Разом: 36 бали***		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

словесні: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

практичні: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів. Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей здобувачів освіти та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.
- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.
- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення здобувачів освіти, коли при читанні лекції перед здобувачами освіти формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції здобувачам освіти може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають здобувачам освіти у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичні заняття організовується у формі доповідей, обговорень та виконання практичних завдань. Увага здобувачів освіти зосереджена на висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.
- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни **„Долікарська медична допомога в невідкладних станах”**застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти в:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає здобувачів освіти до самовдосконалення.

2. Метод опори на життєвий досвід здобувачів освіти – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду здобувачів освіти – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3. Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4. Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5. Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти здобувачу освіти, бути впевненим у його силах та здібностях.

6. Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей. Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп’ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомогає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувача освіти оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувача освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувача освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувача освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені

	навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		**Оцінка за національною шкалою**		**Оцінка за шкалою ECTS**	
		екзамен	**залік**		
90 – 100	*відмінно*	**5**	*зараховано*	**A**	*відмінно*
82 – 89	*добре*	**4**		**B**	*добре (дуже добре)*
75 – 81	*добре*	**4**		**C**	*добре*
64 – 74	*задовільно*	**3**		**D**	*задовільно*
60 – 63	*задовільно*	**3**		**E**	*задовільно (достатньо)*
35 – 59	*незадовільно*	**2**	*не зараховано*	**FX**	*незадовільно з можливістю повторного складання*
1 – 34	*незадовільно*	**2**		**F**	*незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни*

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	**Максим альна**	**Змістовий модуль 1**	**Змістовий модуль 2**

	кількість балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
І. Обов'язкові					
1.1. Робота на практичному занятті	3	4	**12**	4	**12**
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	**5**	1	**5**
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	**5**	1	**5**
Разом			**22**		**22**
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 44					
ІІ. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором здобувача освіти не більше 16 балів)					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу					6
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики					6
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					10
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу					16
2.5. Участь у науковій конференції					10
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					10
2.7.Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)					16
Разом					**16**
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 16					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття долікарської допомоги, основні її завдання
2. Основні органи та системи організму людини.
3. Фармакологія як наука. Шляхи введення лікувальних засобів в організм людини. Поняття фармакокінетики та фармакодинаміки.
4. Класифікація та характеристика лікувальних форм. Особливості дії лікарських речовин при сумісному введенні.
5. Поняття про травму. Її класифікація. Види механічних ушкоджень.
6. Класифікація травм /за обставинами виникнення, за характером пошкодження, за видом травмуючого фактора/.
7. Визначення транспортної іммобілізації. Засоби транспортної іммобілізації, їх класифікація.
8. Основні принципи транспортної іммобілізації.

9. Долікарська допомога при вивихах суглобів, при розтягненнях та розривах зв’язок.
10. Долікарська допомога при ударах /забитих ранах/.
11. Класифікація ран за видом предмета, яким нанесена рана. Особливості та класифікація вогнепальних ран.
12. Класифікація ран по відношенню до порожнин тіла. Особливості обробки проникаючих поранень черевної порожнини.
13. Класифікація ран за ступенем інфікування. Ознаки та елементи запалення. Можливі ускладнення ран.
14. Визначення рани, садна, їх клінічні ознаки.
15. Пневмоторакс /визначення, клінічні ознаки, особливості обробки проникаючих поранень грудної клітини/.
16. Визначення та значення десмургії. Види пов’язок.
17. Визначення кровотечі. Класифікація кровотеч залежно від виду пошкодженої судини.
18. Основні ознаки артеріальних кровотеч.
19. Основні ознаки венозних кровотеч.
20. Основні ознаки капілярних кровотеч, перша допомога.
21. Клінічні ознаки внутрішніх кровотеч, їх діагностика та невідкладна медична допомога.
22. Основні принципи накладання джгута.
23. Показання до накладання джгута, допустима тривалість використання джгута.
24. Способи тимчасової зупинки кровотечі.
25. Термінальні стани, їх характеристика.
26. Ознаки клінічної смерті.
27. Штучне дихання (основні показання).
28. Техніка проведення штучного дихання.
29. Непрямий масаж серця (основні показання).
30. Техніка проведення непрямого масажу серця.
31. Непритомність /причини виникнення, механізм розвитку, невідкладна допомога/.
32. Диференціальна діагностика непритомності та клінічної смерті.
33. Долікарська допомога при непритомності.
34. Визначення шоку. Фактори, що його спричиняють.
35. Види шоку залежно від причини виникнення.
36. Поняття асфіксії, її різновидності. Долікарська допомога при різних видах асфіксії.
37. Клінічні ознаки теплового та сонячного удару. Надання долікарської допомоги.
38. Основні клінічні ознаки ураження електрикою. Долікарська допомога при ураженні електрикою.
39. Долікарська допомога при термічних опіках, при хімічних опіках.
40. Опіки /класифікація за ступенем ураження, за видом пошкоджуючогофактору/.

41. Відмороження /класифікація, клінічні ознаки, перша невідкладна допомога/.
42. Визначення та основні клінічні ознаки теплового та сонячного ударів.
43. Клінічні ознаки теплового та сонячного удару, надання долікарської допомоги.
44. Види отруєнь. Долікарська допомога при отруєннях.
45. Харчові отруєння /клінічні ознаки, перша долікарська допомога/.
46. Отруєння фосфорорганічними сполуками та препаратами нервовопаралітичної дії.
47. Види й ознаки симуляції та штучних хвороб.
48. Самоушкодження та долікарська допомога при них.
49. Найпоширеніші венеричні захворювання, ознаки, шляхи зараження.
50. Методи профілактики венеричних захворювань.
51. СНІД /шляхи передачі, клінічні ознаки, профілактика/.
52. Розлади свідомості.
53. Гостра дихальна недостатність.
54. Гостра циркулярна недостатність.
55. Невідкладні стани при деяких хірургічних захворюваннях живота.
56. Поняття про гостру ниркову недостатність, гостру затримку сечі та гостру печінкову недостатність.
57. Способи перекладання і транспортування потерпілих, надання їм невідкладної медичної допомоги.
58. Транспортування потерпілих, залежно від виду травми.
59. Надання взаємної допомоги в екстремальних умовах службової діяльності співробітників ОВС.
60. Аптечка першої допомоги, індивідуальний перев’язочний пакет.

Перелік обов'язкових практичних навичок та прийомів:

1. Накладання бинтових й косинкових пов'язок з використанням підручних засобів на всі частини тіла.
2. Зупинка кровотечі пальцевим притисненням, стискуючою пов'язкою, максимальним згинанням та підняттям кінцівки, накладанням джгута, закрутки.
3. Непрямий масаж серця.
4. Штучна вентиляція легень.
5. Знеболення з використанням шприц-тюбика.
6. Зупинка кровотечі з носа.
7. Первинна обробка рани.
8. Визначення температури тіла, частоти пульсу, дихання.
9. Промивання шлунку беззондовим способом.
10. Перенесення хворих та потерпілих на руках і з застосуванням підручних засобів.
11. Допомога при внутрішніх кровотечах.
12. Допомога при зовнішніх кровотечах.

13. Методи транспортної іммобілізації із застосуванням шин Крамера й шин із полімерних матеріалів і підручних засобів при різних видах травм.
14. Допомога при болях в області серця.
15. Допомога при непритомності.
16. Допомога при асфіксії.
17. Допомога при укусах отруйних змій та комах.
18. Допомога при отруєнні.
19. Допомога при синдромі тривалого здавлювання.
20. Допомога при утопленні
21. Допомога при пологах.
22. Вміння користуватися індивідуальною аптечкою.

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ		
Т1	Т2	Т3	Т4	МК 1	Т5	Т6	Т7	МК 2		40	не більше 100
6	6	6	6	5	6	6	6	5	8		

- Т1, Т2 ... Т7 – теми змістових модулів.
- МК – модульний контроль

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи здобувачів освіти.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. Курс "Домедична допомога в умовах воєнного часу для цивільних осіб". URL: https://www.youtube.com/watch?v=qbt2jP7mHDc
2. Потрібно знати кожному: правила надання першої медичної допомоги. URL: https://www.youtube.com/watch?v=WgCQgZcx-2M

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;

- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Адаптація*(лат. adapto – пристосування)* – процес активного пристосування індивіда до оточення, яке змінюється.

Аменорея- відсутність менструального циклу

Абсолютна сила - це відношення максимальної сили м'язів до їхнього фізіологічного поперечника, а відносна - до їхнього анатомічного поперечника.

Активний відпочинок - це коли людина виконує інший вид роботи, який відрізняється від її звичайної праці. Так, наприклад, інтенсивну розумову роботу слід замінити фізичною активністю та навпаки.

Аеробні вправи — це вправи, які вимагають великої кількості кисню на протязі тривалого часу і примушують організм вдосконалювати свої системи, які відповідають за транспорт кисню.

Анаеробні вправи — «без кисню». Навантаження цього типу вимагають, щоб вправи виконувались без використання кисню, яким ми дихаємо

Відпочинок - це стан спокою або особливий, специфічний організований вид діяльності, який знімає втому і сприяє відновленню працездатності. Тому відпочинок може бути пасивним та активним (за 1-М. Сєченовим).

Вітаміни- це низькомолекулярні органічні сполуки, які не утворюються взагалі або недостатньо в організмі, тому людина повинна отримувати їх із їжею для забезпечення належної ферментативної активності.

Вуглеводи- вони забезпечують 50-55% потреби людини в енергії, а в деяких державах, зокрема в Україні, навіть до 70%.

Вульвіт-запальне захворювання неспецифічної етіології жіночої статевої системи.

Генофонд - це кількісний і якісний склад, відносна кількість усіх форм генів у популяції.

Голодування - це усвідомлене утримання від уживання їжі протягом певного часу.

Діагностика — розділ медицини, що вивчає методи та принципи встановлення діагнозу (діагноз - розпізнання). Це особливий вид лікарської діяльності, що має багато схожого з науковим пізнанням. Лікар є суб'єктом, а хворий - об'єктом пізнання.

Діагноз –короткмй лікарський висновок про стан людського організму**.**

Жити - означає пристосовуватись, тобто адаптуватись. В основі її (від адаптаціо- пристосування) лежить зміна обміну речовин, функції й структури органів і систем.

Залежність - це термін, який описує стан звикання організму жити під впливом наркотику. Коли прийом наркотику припиняється, наркоман відчуває крайній дискомфорт, тобто синдром скасування.

Здоров'я - абстрактно-логічна категорія, яка може бути описана різними модельними характеристиками.

Здоров'я - це цілісний динамічний стан організму, який визначається резервами енергетичного, пластичного і регуляторного забезпечення функцій, характеризується стійкістю до дії патогенних факторів і здатністю компенсувати патологічний процес, а також є основою виконання біологічних і соціальних функцій.

Загартовування — обов’язковий елемент фізичного виховання, який має велике значення для зміцнення здоров’я, підвищення опірності інфекціям і збільшення працездатності.

Закон серця - уся кров, яка надійшла до його камер під час розслаблення, мусить вийти з них під час скорочення. Тому довше розслаблення тренованого серця забезпечить надалі краще його скорочення.

Ізокінетичні вправи — відносно нова категорія фізичних вправ, яка включає в себе підіймання спортивних снарядів при різних швидкостях.

Імунітет (від імунітас - звільнення від чогось) - несприйнятливість організму до збудників захворювань та чужорідних речовин. Інакше кажучи, це спосіб захисту внутрішнього середовища організму від живих тіл і речовин, які несуть на собі ознаки генетично чужорідної інформації (Р В. Петров, 1987).

Контрацепція — це спосіб запобігти вагітності.

Кровотеча- витік крові з ушкоджених кровеносних судин**.**

Людина - продукт біологічної і соціальної еволюції, її здоров'я залежить від спадковості, екологічних умов, які останнім часом негативно відбиваються на генофонді нації.

Масаж - це сукупність прийомів механічної дозованої дії на різні ділянки поверхні тіла людини за допомогою рук або спеціальних апаратів із лікувальною та профілактичною метою. Він має такі механізми дії - механічний, гуморальний і нервово-рефлекторний.

Мета оздоровчого голодування - це, по-перше, звільнити організм від зайвих та шкідливих речовин, які накопичились у ньому внаслідок неправильного харчування, а, по-друге, стимулювати механізми пристосування до несприятливих умов існування, попередити можливе захворювання. Регулярне оздоровче голодування зміцнює та робить людину енергійною, бадьорою.

Монотонія (від монос - один, єдиний, тонос - напруга) -стан, який виникає через зниження тонусу нервової системи, тобто він є протилежним стресу.

Маса тіла — один з найбільш доступних і інформативних показників тіло будови.

Менструація- циклічні зміни в матці в репродуктивному віці.

Неврастенія проявляється у психічному виснаженні, негативному емоційному фоні, вразливості, плачі, надмірно виразній реакції пасивного захисту. При цій формі характерно відчуття безперспективності в умовах надвідповідальності.

Оргазм- це кульмінація статевого акту, в якій бере участь весь організм людини. Це найбільш висока насолода, яку може відчути людина.

Психологічна залежність - потреба або бажання продовжувати приймати наркотик, незалежно від того, чи є фізична залежність, чи немає. Однак людина після довгого вживання або застосування при специфічних обставинах може звикати до наркотику.

Психічне здоров'я асоціюється з такою метою існування людини, як потреба у самореалізації, тобто забезпеченні сфери життя, яку називають соціальною.

Психіка - сфера мислення, почуттів та емоцій, інтеграція цих окремих автономних систем у цілісну особистість. Психічне здоров'я, разом із фізіологічним, входить до загального здор

Ритм -це багаторазове повторення елементів роботи, зміна періодів діяльності й відпочинку.

Спосіб життя - категорія соціальна. Вона набагато ширша, ніж існуючі уявлення: це не тільки наявність або відсутність шкідливих звичок, це рівень виробництва, добробуту, культури, освіти, медична активність тощо.

Система - сукупність елементів і зв'язків між ними, що функціонують як єдине ціле та мають єдину ціль - функціонування.

Стрес (напруга) - стан напруги у системі, на яку діють подразники, сила яких перевищує адаптаційні можливості.

Сила м'язів - це максимальна їхня напруга, яку довільно може розвинути людина. Вона буває абсолютною та відносною, коливається в межах 6-8 кг на 1 $см^2$ площі розтину м'яза в поперечному напрямку його м'язових волокон.

Стомленість - це суб'єктивне відчуття втоми. Якщо, не звертаючи уваги на утому, робота продовжується, то виникає виснаження. Воно може бути гострим або хронічним. Гостре виснаження - церізке зниження працездатності відразу після виконання важкої роботи, а хронічне — унаслідок недостатнього відпочинку та відновлення сил після попереднього періоду напруженої або важкої праці. Виснаження часто буває у спортсменів після тривалих або надмірних тренувань.

Старіння - це руйнуючий процес, якому протидіє вітаукт, тобто сформований в еволюції механізм захисту організму від ушкодження.

Самовідновлення - регенерація та наявність паралельних регуляторних впливів, які забезпечують компенсацію та надійність біосистеми.

Свідоме мислення - це якість розуму, коли проявляється можливість виразити результати словом (суттєві ознаки заново сформованого поняття,

закономірності), а також" засоби та прийоми, за допомогою яких було отримано цей результат. Це здатність ідеального відтворення дійсності у свідомості.

Темперамент **-**це сукупність спадкових психодинамічних властивостей індивіда (сили, рухливості та урівноваженості мозкових процесів (за І.П. Павловим). Вони *є* фізіологічною основою характеру (форми темпераментів за Гіпократом, типи вищої нервової діяльності за І.П. Павловим).

Утома - це зменшення або повне зниження працездатності м'язів. При цьому знижується збудливість м'язів, їх лабільність, що зменшує їхню силу, амплітуду скорочення.

Фрустрація (від фрустраціо - невдача) - це психологічний стан, який виникає внаслідок незадоволення власною професією (працею), її змістом і наслідками.

Фітотерапія- застосування рослинних лікарських препаратів.

Хвороба —це патологічний прогрес. Хвора людина втрачає активну самостійність у реалізації своєї життєвої установки, втрачає оптимальний зв'язок Із середовищем і оточуючим її соціумом.

Хороше здоров'я - основна умова для виконання людиною її біологічних і соціальних функцій, фундамент самореалізації її особистості.

Холестерин - це важливий компонент мембран, із нього утворюються печінкою жовчні кислоти, синтезуються у статевих залозах та наднирниках стероїдні гормони.

8.3 Рекомендована література

Основна:

1. Гищак Т.В., Долинна О.В. Основи медичних знань і тактичної медицини: навч. посібник. К.: Каравела, 2022. 284 с.

2. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 176 с.

3. Перша долікарська допомога: підручник/під ред. В.П. Андрющенко, Ю.Ф. Кушта, Д.В. Андрющенко. ЛНМУ, 2011. 351 с.

4. Слободяник Г. І. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с.

5. Вайда Т.С. Долікарська медична допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019.874 с.

6. Спортивна медицина: підручник /Є.М. Михалюк, В.В. Клапчук, Г.Л. Апанасенко, О.П. Романчук; за ред. проф. Є.Л.Михалюка. Львів: Видавець Марченко Т.В., 2025. 418 с.

Допоміжна:

1. Білоус Т. Л. Долікарська допомога: навч. посіб. / Т. Л. Білоус. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. 148 с.

2. Методика обстеження хірургічного хворого/ під ред. М. О. Ляпіса. Тернопіль, 2000. 110 с.

Перелік періодичних видань

Назва видання	Засновник Дані про видання	Анотація	URL-адреса Архіву номерів у PDFформаті
Науковий журнал «Фізичне виховання та спорт»	Запорізький національний університет Видавничий дім «Гельветика».	Метою журналу є розвиток науки і практики у сфері фізичної культури, спорту та суміжних галузей, створення відкритої платформи для академічного діалогу українських і міжнародних дослідників. Видання спрямоване на інтеграцію українських наукових результатів у світовий науковий простір, поширення інноваційних методик та практик, а також підтримку молодих учених у розбудові їхнього дослідницького потенціалу. Програмні цілі журналу «Фізичне виховання та спорт»: - популяризація новітніх досягнень науки; - опублікування результатів наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту; - сприяння покращенню вітчизняного обміну науковою інформацією в галузі фізичної культури та спорту; - імплементація української науки у міжнародний науковий простір.	https://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/issue/archive
Вісник «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	У віснику висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних проблем, що пов'язані з педагогічними аспектами фізичного виховання різних груп населення, валеології, ерготерапії, підготовки спортсменів та менеджменту у фізичній культурі. Матеріали друкуються в авторській редакції.	https://visnyk-sport.kpnu.edu.ua/issue/archive
Науково-теоретичний журнал «Теорія і методика фізичного виховання і спорту»	Національний університет фізичного виховання і спорту України	Науково-теоретичний журнал для спеціалістів у галузі фізичного виховання і спорту: наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, тренерів, докторантів, аспірантів, студентів, спортсменів. Журнал містить наукові статті, спрямовані на вирішення актуальних завдань галузі фізичної	https://tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/issue/archive

		культури і спорту. Журнал охоплює такі напрями: - теорія і методика підготовки спортсменів; - здоров'я людини, фітнес і рекреація, фізичне виховання різних груп населення, фізична реабілітація; - спортивна медицина, фізіологія та біохімія спорту; - історія, психологія, право, соціологія і філософія у сфері фізичного виховання і спорту; - рецензії.	
Науковий журнал: «Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія»	Національний університет фізичного виховання і спорту України	Науковий журнал для висвітлення результатів наукових досліджень у галузі спортивної медицини та фізіології, медико-біологічних проблем спорту вищих досягнень та масового спорту, фізичної терапії та ерготерапії.	https://sportmedicine.uni-sport.edu.ua/issue/archive
Слобожанський науково-спортивний вісник	Харківська державна академія фізичної культури	Рецензований журнал відкритого доступу, який розглядає статті з усіх аспектів спорту та фізичних вправ. Метою журналу є поширення матеріалів сучасних наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту: теорії та методики фізичного виховання, фізичної активності та здоров'я, спортивної науки, біомеханіки, кінезіології, рухового контролю та навчання, громадського здоров'я (що стосується спорту та фізичних вправ), а також фізичної реабілітації та відпочинку. Мова видання – англійська.	https://shssjournal.com/index.php/journal/issue/archive
Здоров'я, спорт, реабілітація	Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди Незалежний видавець	У журналі представлені статті з актуальних проблем фізичного виховання та спорту, а також проблем формування, відновлення, зміцнення та збереження здоров'я представників різних груп населення, фізичної реабілітації та рекреації, лікувальної та оздоровчої фізичної культури. Також відображено засоби фізичного виховання, його форми та методи, основні принципи здоров'язберігаючих технологій та профілактики захворювань. Поле та проблеми: спорт, фізичне	https://hsr-journal.com/index.php/journal/issue/archive

		виховання, навчання рухам, організація фізичного виховання, фізична терапія, реабілітація, спортивна медицина.	

8.4. Інформаційні ресурси

1. Перша долікарська допомога. URL: https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/790/persha-dolikarska-dopomoga
2. Загальні принципи надання першої допомоги при невідкладних станах. URL: https://empendium.com/ua/chapter/b27.iii.23.1.

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	**Призначення**	**Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору,придбані ліцензії тощо)**
Moodle	Система правління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, семінари, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями/ліцензії
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
GoogleScholar	Наукова база для пошуку літератури,статей, досліджень	Вільний доступ
Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	**Наявне матеріально-технічне забезпечення**	**Необхідне матеріально-технічне забезпечення**
Лекція	ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка	спеціалізований кабінет № 36

	з відривними листами паперу	
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	платформа Moodle